

Sygn. akt VIII Gz 14/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Jamiołkowska

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2014 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) Sp. z o.o. w N.

przeciwko pozwanemu: (...) Sp. z o.o. w M.

w przedmiocie zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 9 grudnia 2013 r., sygn. akt VIII GC 555/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Bydgoszczy oddalił wniosek pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych złożony wraz z apelacją od wyroku z dnia 8 listopada 2013 r.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż strona pozwana przedstawiła jedynie wyciągi z rachunków bankowych, które to dokumenty w ocenie Sądu, nie obrazują sytuacji majątkowej strony, wskazując jedynie na stan dwóch rachunków bankowych pozwanego w wybranym dla niego czasie. Dokumentem obrazującym sytuację finansową mogłoby być zaś zdaniem Sądu – sprawozdanie finansowe. Nadto Sąd I instancji podkreślił, iż pozwana, która może posiadać jeszcze inne rachunki bankowe nie wypowiedziała, się co do tej okoliczności, jak również nie wskazała na inne parametry ekonomiczne związane ze stanem spółki.

Również z przedstawionych wyciągów z rachunków bankowych nie wynikało, iż pozwana jest w trudnej sytuacji, skoro jej obroty są znaczne – wpływy i wypływy zbliżone, co świadczy raczej o aktywności gospodarczej pozwanej.

Od przedmiotowego rozstrzygnięcia zażalenie wniosła pozwana, domagając się jego zmiany i zwolnienia pozwanej z kosztów sądowych w całości, ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Zaskarżonemu postanowieniu pozwana zarzuciła naruszenie przepisów postępowania tj. art. 130§1 w zw. z art. 126 §1 kpc w zw. z art. 233§1 kpc poprzez jego niezastosowanie i uchybienie obowiązkowi wezwania pozwanej spółki do usunięcia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w sytuacji, gdy wniosek ten nie zawierał dowodów na poparcie twierdzeń o braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych. Nadto pozwana zarzuciła Sądowi I instancji wyciągnięcie wniosków sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym i przyjęcie, że pozwana nie jest w trudnej sytuacji finansowej skoro kwoty obrotów są znaczne, a wpływy i wypływy są do siebie zbliżone, pomimo tego, iż wartość wpływów znacznie przewyższa wartość wypływów.

W uzasadnieniu pozwana powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, podnosiła iż Sąd I instancji uchybił obowiązkowi wezwania do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, wobec niezłożenia przez pozwaną dokumentów potwierdzających jej aktualną sytuację majątkową. Wskazała również, iż wartość wypływów na rachunkach jest znacznie większa niż wartość wpływów, zaś pozwana opóźnia się z regulowaniem wymagalnych zobowiązań, bowiem stan jej środków finansowych nie pozwala na terminowe regulowanie wszystkich zobowiązań.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie jest bezzasadne.

Na wstępie podkreślić należy, że postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne. Wyjątek w tym zakresie stanowią regulacje zawarte w art. 100-103 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2010.90.594 j.t.), dotyczące zwolnienia od kosztów sądowych.

Zgodnie z art. 103 ustawy z dnia z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Do uwzględnienia wniosku osoby prawnej o zwolnienie od kosztów sądowych wymagane jest wykazanie odpowiednimi dowodami, okoliczności na które się ona powołuje. Potrzebne są zatem miarodajne informacje o jej kondycji finansowej i możliwościach płatniczych. Korzyść ze zwolnienia od kosztów ma odnieść strona i to ona powinna w sposób sprawny i wszechstronny przedstawić argumenty na rzecz uwzględnienia wniosku.

W tym miejscu podkreślić należy, iż to osoba prawna, znając swoją sytuację finansową najlepiej jest zorientowana, jakiego rodzaju dokumenty ją obrazują i powinna je przedstawić do oceny Sądowi. Nie bez znaczenia jest tu okoliczność, iż rodzaj dowodów zależy w dużej mierze od charakteru osoby prawnej oraz od konkretnej sytuacji tej osoby i może być inny w odniesieniu do różnych podmiotów.

Sąd Okręgowy podziela w tym miejscu dominujący w orzecznictwie i doktrynie pogląd, iż racjonalny ustawodawca nie zdecydował się na wskazanie w art. 103 rozważanej ustawy możliwych do przedłożenia przez wnioskodawcę dowodów, a tym samym zwolnił Sąd z obowiązku wzywania o konkretne dowody na poparcie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych (por. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 26 czerwca 2013 r. III APz 14/13, LEX nr 1335804).

Podobne stanowisko prezentuje także Sąd Najwyższy, w powoływanym przez skarżącą jedynie fragmentarycznie, postanowieniu z dnia 18 stycznia 2013 r. (por. IV CZ 144/12. LEX nr 1293823). W przedmiotowym orzeczeniu Sąd Najwyższy przyjął bowiem, iż ocenie sądu podlegają dowody przedstawione przez stronę, zaś obowiązek przewodniczącego wezwania do uzupełnienia braków formalnych wniosku na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. poprzez złożenie dokumentów aktualizuje się jedynie w sytuacji, gdy osoba prawna nie wskaże jakichkolwiek informacji uzasadniających wniosek. Nie odnosi się on natomiast do sytuacji, w których przedstawione dowody nie uzasadniają, w ocenie sądu orzekającego, uwzględnienia wniosku osoby prawnej o zwolnienie od kosztów sądowych.

W niniejszej sprawie pozwana na poparcie swych twierdzeń załączyła do wniosku wyciągi z rachunków bankowych, a zatem należało uznać, iż w jej mniemaniu jako profesjonalisty są to dowody z których wywodzi ona brak dostatecznych środków na uiszczenie opłaty od apelacji. W tym świetle, Sąd Rejonowy nie miał obowiązku wzywania pozwanej do przedłożenia dalszych dokumentów w oparciu o art. 130 kpc, skoro sama strona świadoma swej prawdziwej sytuacji finansowej nie zdecydowała się na ich przedstawienie.

Pomijając w tym miejscu rozważania, odnoszące się do waloru dowodowego wyciągów z rachunków bankowych dla oceny sytuacji finansowej osoby prawnej, podkreślić należy, iż już sama analiza przedłożonych dokumentów, nie pozwala na przyjęcie, jakoby w niniejszej sprawie zachodziły przesłanki do zwolnienia pozwanej od kosztów

sądowych, zgodnie z art. 103 uksc. Jak trafnie zauważył Sąd I instancji, pozwana w okresach 1.08.2013 r. – 31.10.2013 r. osiągała znaczne obroty, zaś suma wpływów na rachunkach zbliżona była do sumy wypływów. Okoliczności te również w ocenie Sądu Odwoławczego świadczą o aktywności gospodarczej pozwanej, nie zaś o jej trudnej sytuacji finansowej, uniemożliwiającej uiszczenie opłaty od apelacji. Wbrew twierdzeniom pozwanej, konieczność regulowania zobowiązań względem podmiotów trzecich i ponoszone z tego tytułu koszty, nie mogą być bowiem uprzywilejowane względem zobowiązań wobec Skarbu Państwa powstałych z tytułu kosztów sądowych.

W tym miejscu podkreślenia wymaga fakt, iż procesy sądowe są koniecznym elementem obrotu gospodarczego, dlatego przedsiębiorcy powinni uwzględniać związane z nimi koszty przy planowaniu przyszłych wydatków. Osoba prawna powinna być przygotowana do ponoszenia kosztów prowadzenia postępowań sądowych. Potencjalna możliwość prowadzenia postępowań cywilnych jest bowiem nieodłącznym elementem działalności gospodarczej, a zatem przedsiębiorca powinien uwzględnić je w planowaniu swoich wydatków. Z uwagi na to, planowanie wydatków bez uwzględnienia konieczności poniesienia kosztów sądowych, jest naruszeniem równoważnego traktowania swoich powinności finansowych, natomiast strona, która realizuje swoje zobowiązania w taki sposób, że wyzbywa się zdolności do zapłaty kosztów sądowych - preferencyjnie traktując inne zobowiązania - nie może prawnie skutecznie podnieść zarzutu, że odmowa zwolnienia jej od kosztów sądowych jest ograniczeniem dostępu do realizacji jej praw przed sądami (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 09.07.1992 r., I ACz 393/92, „Wokanda” 1993, nr 2, s. 32).

W świetle powyższego brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutów skarżącej, zaś rozstrzygnięcie Sądu I instancji uznać należy za prawidłowe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił zażalenie pozwanej, stosownie do art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.